

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2025.1.46>

В. С. Михайлюк

здобувач

Запорізького національного університету

СЛУЖБОВЕ ВІДРЯДЖЕННЯ ЯК ІНСТИТУТ СЛУЖБОВОГО ПРАВА: ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА УНОРМУВАННЯ

Актуальність теми. Оновлення положень вітчизняного службового законодавства, із необхідністю передбачає зосередження поглибленої уваги на всіх його складових, серед яких і інститут службового відрядження. Виконання відповідного завдання можливе лише за умови комплексного підходу, із поєднанням доктринального, нормотворчого та освітнього напрямків («блоків»), завдяки чому можливим є формування нового наукового базису для нормотворчості, а також підготовка (підвищення кваліфікації) публічних службовців, які у своїй професійній діяльності будуть реалізовувати положення законодавства стосовно службового відрядження. Лише синергія вищезазначеної тріади дозволяє досягти позитивного результату, із урахуванням визначених у стратегічних актах (на рівні НАПрН України, НАДС, КМУ, МОН України тощо) пріоритетних векторів руху держави у використанні ресурсу службового відрядження. Метою роботи є виокремлення основних пріоритетів вдосконалення засад використання ресурсу службового відрядження, із формуванням їх змістовного наповнення. Об'єкт роботи – суспільні відносини, які пов'язані із службовим відрядженням як інститутом службового права. Предмет – основні напрямки вдосконалення дослідження та унормування службового відрядження як інституту службового права. Методологічне підґрунтя: поєднання загальних та спеціальних методів наукового пізнання, серед яких: аналіз, синтез, дедукція, індукція, діалектичний, спеціально-юридичний, логічний, порівняльно-правовий, узагальнення, експертних оцінок, моделювання, прогнозування. Висновки. З метою формування новітнього наукового, законодавчого та правозастосовного базисів запропоновано наступні основні «блокові» напрямки вдосконалення правового регулювання службового відрядження як інституту службового права: 1) доктринальний: а) аналіз службового відрядження як комплексної правової категорії; б) видовий розподіл службового відрядження як у сфері публічно-службової (в галузі службового права), так і підприємницької діяльності (в галузі трудового права); в) уніфікація термінологічного тематичного ряду; г) формування механізму реалізації службового відрядження, із його системним та послідовним функціонуванням документального та бухгалтерсько-облікового забезпечення; д) виокремлення та аналіз практичного аспекту реалізації службового відрядження у розрізі видів публічно-службової діяльності як сфери об'єктивізації відповідного відрядження; е) порівняльно-правовий аналіз досвіду зарубіжних країн відносно законодавчого закріплення засад службового відрядження, із виокремленням норм, релевантних для їх подальшого запозичення у національне законодавство крізь призму європеїзації останнього; 2) нормотворчий: а) розробка і прийняття єдиного кодифікованого нормативно-правового акту (наприклад, Службовий кодекс України або ж Кодекс публічної служби), положення якого б забезпечували цілісне правове регулювання публічно-службової діяльності, із охопленням усіх її видів, із виокремленням спеціального розділу, присвяченого службовому відрядженню в цілому, а окрім того, зазначення його особливостей в залежності від певного виду публічної служби у їх тематичних розділах; б) розроблення уніфікованого механізму документального супроводу службового відрядження; в) вдосконалення правових механізмів захисту документального забезпечення держави, а саме у частині оформлення документації службових відряджень, за допомогою: запровадження «цифровізації» службового відрядження, яке полягає у розробленні та запровадженні єдиного інформаційного ресурсу, який би

генерував дані про відрядження (суб'єктів відрядження, органи, службові завдання, облікову та звітну документацію тощо) (практика Латвійської Республіки); унормування актів щодо документування та обліку відрядження, із розробленням «справи/папки» відрядження, яка міститиме усі первинно-облікові та звітно-розрахункові документи стосовного «кейсу» кожної відрядженої особи (приклад Республіки Болгарія); г) підвищення гарантій особам, які мають дітей, членів сім'ї, які потребують особливого догляду, певних життєвих обставин, що ускладнюють направлення їх у відрядження та тривалість його проходження; д) посилення відповідальності за підробку документів та порушення порядку проходження службового відрядження та посиленні деліктних зобов'язань суб'єктів відрядження, окреслення вичерпного переліку проявів правопорушення; 3) освітній: а) розробка тематичних освітніх джерел у вигляді навчальних посібників, методичних рекомендацій, практичних інструкцій, довідників, дайджестів тощо; навчальних онлайн-курсів, освітніх платформ, круглих столів, панельних дискусій, із застосуванням інтерактивних методів навчання; б) розвиток професійних компетентностей у цільовій аудиторії шляхом забезпечення фахового навчання стосовно документування службового відрядження не лише безпосередньо для службових осіб та працівників, а також й для керівного складу, працівників відділів фінансового та бухгалтерського обліку, відділів кадрів як службових органів так і установ, підприємств, організацій усіх форм власності, яке дозволить підвищити рівень їх обізнаності у нюансах оформлення та обліку спеціальної документації та дозволить мінімізувати можливі помилки, розбіжності у правозастосуванні законодавчих норм. В якості зовнішніх форматів такого професійного навчання варто запропонувати програми з підвищення кваліфікації (курсів, тренінгів, вебінарів, семінарів, практикумів, ворк-шопів і т.д.); в) запровадження для здобувачів вищої освіти спеціальностей «Право», «Правоохоронна діяльність», «Публічне управління та адміністрування», «Економіка», «Облік і оподаткування» посиленої підготовки у частині включення до відповідних освітніх програм циклів загальнофахової підготовки освітніх компонентів, пов'язаних із правовим регулюванням службового відрядження та процедурними аспектами його оформлення, обліку та оподаткування.

Ключові слова: службове відрядження, службове право, інститут, освіта, доктрина, нормотворчість основні вектори, євроінтеграція, вдосконалення.

Вступ. Актуальність теми. Оновлення положень вітчизняного службового законодавства, із необхідністю передбачає зосередження поглибленої уваги на всіх його складових, серед яких і інститут службового відрядження. Виконання відповідного завдання можливе лише за умови комплексного підходу, із поєднанням доктринального, нормотворчого та освітнього напрямків («блоків»), завдяки чому можливим є формування нового наукового базису для нормотворчості, а також підготовка (підвищення кваліфікації) публічних службовців, які у своїй професійній діяльності будуть реалізовувати положення законодавства стосовно службового відрядження. Лише синергія вищезазначеної тріади дозволяє досягти позитивного результату, із урахуванням визначених у стратегічних актах (на рівні НАПрН України, НАДС, КМУ, МОН України тощо) пріоритетних векторів руху держави у використанні ресурсу службового відря-

дження. **Метою роботи** є виокремлення основних пріоритетів вдосконалення засад використання ресурсу службового відрядження, із формуванням їх змістовного наповнення. **Об'єкт роботи** – суспільні відносини, які пов'язані із службовим відрядженням як інститутом службового права. **Предмет** – основні напрямки вдосконалення дослідження та унормування службового відрядження як інституту службового права. **Методологічне підґрунтя:** поєднання загальних та спеціальних методів наукового пізнання, серед яких: аналіз, синтез, дедукція, індукція, діалектичний, спеціально-юридичний, логічний, порівняльно-правовий, узагальнення, експертних оцінок, моделювання, прогнозування. **Стан дослідження проблеми:** відсутність комплексних тематичних наукових робіт, присвячених службовому відрядженню, водночас в наявності роботи з проблематики вдосконалення службового законодавства (наприклад,

роботи Т. Коломоєць, С. Федчишина, Л. Біли-Тіунової тощо), актуальних проблем науки службового права, із побіжним поглядом на питання службового відрядження (наприклад, роботи А. Берлача, Н. Литвин, О. Проневича, Т. Аніщенко тощо), вдосконалення юридичної освіти в аспекті компетентнісної підготовки з блоку дисциплін службово-правового блоку (наприклад, роботи Д. Лученка, А. Бойка, І. Бойко тощо).

Основна частина. І. Службове відрядження як інститут службового права: пріоритети перспективного доктринального дослідження. Ключовим напрямком вдосконалення засад унормування та практичного застосування слід виділити саме доктринальний, адже безпосередньо усі пропозиції законодавчих ініціатив в якості свого підґрунтя мають спиратися саме на результати сучасних доктринальних досліджень, тим самим забезпечуючи дотримання принципу науковості. Зважаючи на той факт, що на сьогоднішній день відсутнім є системний науковий підхід до дослідження проблематики, пов'язаної із службовим відрядженням, й наявними є лише поодинокі праці, які повною мірою не охоплюють усе коло питань, які потребують фахової уваги з боку представників різних галузевих наукових правничих напрямків, нагальним є виокремлення доктринального напрямку в якості одного із пріоритетів вдосконалення засад використання ресурсу службового відрядження як інституту службового права. Формування сучасного наукового підґрунтя для вдосконалення законодавства про службове відрядження має здійснюватися у поглибленому міжгалузевому вимірі. Напрацювання представників галузевих наукових напрямків, насамперед, адміністративістів, представників науки трудового права, дозволять сформувати оновлений науковий базис для його подальшого використання як підґрунтя для нормотворчої діяльності, як, до речі, й для правозастосування, а також для освітнього процесу.

Запит на необхідність здійснення відповідних тематичних наукових досліджень є виправданим, враховуючи тематику пріоритетних напрямків фундаментальних та

прикладних наукових досліджень у галузі права, визначених Стратегією Національної академії правових наук України на 2021-2025 року, що затверджена Постановою загальних зборів НАПрН України від 26.03.2021 року № 12-21, (далі – Стратегія НАПрН України). Відтак, у відповідності до положень розділу I «Пріоритетні напрямки фундаментальних та прикладних наукових досліджень у галузі права» Стратегії НАПрН України розвиток здійснюваних доктринальних досліджень відносно службового відрядження як інституту службового права має відповідати наступним векторам: правовим механізмам забезпечення і захисту прав та свобод людини; удосконалення національної правової системи та її адаптації до європейського права; удосконалення правового регулювання функціонування публічної служби в Україні як складова правового забезпечення державного будівництва та розвитку політичної системи; поглиблення приватноправових засад функціонування громадянського суспільства в умовах євроінтеграції; правове забезпечення державної економічної політики в умовах євроінтеграції, дерегуляції у сфері підприємництва; правового регулювання інноваційного розвитку України в умовах глобальних викликів; правове забезпечення у сфері цифрової трансформації; правового забезпечення розвитку фінансової системи [1]. Отже, беручи до уваги вищевказані положення Стратегії НАПрН України, вбачається доцільним виокремлення низки наступних пріоритетних наукових піднапрямків: 1) аналіз службового відрядження як комплексної правової категорії; 2) дослідження видового розподілу службового відрядження як у сфері публічно-службової (в галузі службового права) так і підприємницької діяльності (в галузі трудового права); 3) уніфікація тематичного термінологічного ряду 4) з'ясування механізму реалізації службового відрядження, із його системним та послідовним функціонуванням документального та бухгалтерсько-облікового забезпечення; 5) проблематика реалізації службового відрядження у площині різноманітних видів публічно-службової діяльності; 6) порівняльно-правовий аналіз досвіду

зарубіжних країн відносно законодавчого закріплення службового відряджень, із виокремленням норм, релевантних для їх подальшого запозичення у національне законодавство крізь призму європеїзації останнього. Зусилля представників наукової спільноти до активних дослідницьких пошуків у цьому напрямку сприятиме суттєвим змінам у галузі службового права України та в перспективі створить умови для розвитку службового відрядження як самостійного інституту службового права.

II. Службове відрядження як інститут службового права: пріоритети унормування. У першу чергу, слід наголосити на нагальності потреби створення єдиного кодифікованого нормативно-правового акту, положення якого б забезпечували цілісне правове регулювання публічно-службової діяльності, із охопленням усіх її видів. Таким документом може бути, наприклад, Службовий кодекс України або ж Кодекс публічної служби. У своїх наукових працях про потребу кодифікації службового законодавства зазначають Т. Коломоєць, Т. Аніщенко, В. Столбовий, Д. Припутень, С. Федчишин, Ш. Гаджієва, М. Титаренко, К. Чеченко та ін. [2, с. 132]. Втім, проблематика відсутності уніфікації у службовому праві залишається актуальною й на теперішній час. Слід наголосити, що у такому кодексі абсолютно виправданим було б виокремлення спеціального розділу, присвяченого службовому відрядженню в цілому, а окрім того, зазначення його особливостей в залежності від певного виду публічної служби у їх тематичних розділах.

Подальшим пріоритетом слід зазначити унормування уніфікованих засад документального супроводу службових відряджень, досягти чого можливо завдяки запозиченню позитивного досвіду врегулювання відповідного питання у Латвійській Республіці у частині запровадження «цифровізації» відносин службового відрядження, яке полягає у розробленні та запровадженні єдиного інформаційного ресурсу, який би генерував дані про відрядження (суб'єктів відрядження, органи, службові завдання, облікову та звітну документацію тощо). До того ж, на прикладі досвіду Республіки Болгарії, можли-

вим виглядає й здійснення унормування засад документування та обліку службового відрядження, із розробленням «справи/папки» відрядження, яка міститиме усі первинно-облікові та звітно-розрахункові документи стосовного «кейсу» кожної відрядженої особи.

Слід виокремити в якості напрямку й потребу унормування гарантій особам, які мають дітей, членів сім'ї, які потребують особливого догляду, певних життєвих обставин, що ускладнюють направлення їх у службове відрядження, а також закріплення імперативу стосовно фіксації «верхньої межі» тривалості його.

Не вдається можливим у нормотворчій діяльності оминати й деліктний аспект, який, насамперед, полягає у докорінному перегляді засад відповідальності особи за підробку документів та порушення порядку проходження службового відрядження, посиленні деліктних зобов'язань суб'єктів відрядження, із окресленням вичерпного переліку проявів таких правопорушень.

Важливість відповідного реформування у цьому напрямку діяльності неможливо переоцінити з огляду на положення, викладені у Стратегії реформування державного управління України на 2022-2025 роки, схваленій Розпорядженням КМУ від 21.07.2021 року № 831-р, (далі – Стратегія реформування державного управління). Адже саме забезпечення надання послуг високої якості та формування зручної адміністративної процедури для громадян і бізнесу; формування системи професійної та політично нейтральної служби, орієнтованої на захист інтересів громадян та розбудова ефективних і підзвітних громадянам державних інституцій, які формують державну політику та успішно її реалізують для сталого розвитку держави є очікуваними результатами Стратегії реформування державного управління, метою якої визначено побудову в Україні спроможної сервісної та цифрової держави, яка забезпечує захист інтересів громадян на основі європейських стандартів та досвіду [3]. Слід зосередити увагу на одному пункті заходу із низки визначених Планом заходів з реалізації Стратегії реформування державного

управління України на 2022-2025 роки, яким зазначено для НАДС та Секретаріату КМУ завдання, яке полягає «у розробленні та поданні на розгляд КМУ проєкту нормативно-правового акту щодо уточнення особливостей здійснення навчальних поїздок, стажування, службових відряджень за кордон державних службовців, зокрема тих, що забезпечують планування, координацію, проведення моніторингу та підготовку звітності щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, а також наближення законодавства України до права ЄС (*acquis* ЄС)» [3]. Натомість, зважаючи на прийняття вищевказаної Стратегії реформування державного управління у 2021 році, тобто до початку повномасштабного вторгнення РФ на територію України та початку бойових дій, її положення, на жаль, не враховують реалії воєнного стану та перспектив розвитку державного управління в умовах повоєнного відновлення держави. Звісно, що вектор уваги Уряду через тривалі воєнні дії змінився, знизивши нагальність потреби у конкретних діях у цій сфері.

Акцентувати увагу варто й на положеннях Стратегічного плану діяльності НАДС на 2025-2027 роки (зі змінами), затвердженого Наказом НАДС від 04.02.2025 року № 18-25, (далі – Стратегічний план діяльності НАДС), з-поміж переліку стратегічних цілей якого визначено «адаптацію державної служби до стандартів ЄС, яка полягає у комплексі завдань спрямованих на забезпечення реалізації заходів щодо координації впровадження системи управління якістю в органах виконавчої влади та інструментів інституціональної розбудови, а також відносно спрямування та координації діяльності з використання в Україні програми SIGMA та забезпечення співпраці у рамках ініціативи ЄС «Східне партнерство» [4]. Разом із тим, подальші плани стосовно законодавчих трансформаційних процесів мають враховувати реальний стан державних справ та управління державними ресурсами Української держави, яка щоденно продовжує боротьбу на незалежність та державний суверенітет. Отже, досить різноманітними та різновекторними є напрямки перспектив

нормотворчої діяльності стосовно службового відрядження, із концентрацією уваги як на регулятивних аспектах, так і делікатних, як на глобальних, із обґрунтуванням потреби кодифікації положень службового законодавства, так і деталізованого спрямування стосовно окремих питань класифікаційного розподілу відряджень, питань практичної реалізації відповідних норм тощо.

III. Службове відрядження як інститут службового права: новації в освітній сфері. По-перше, вбачається доцільною розробка тематичних освітніх матеріалів, а також інтенсифікація форм їх поширення: 1) навчальної літератури у вигляді навчальних посібників, методичних рекомендацій, практичних інструкцій, довідників, дайджестів тощо; 2) навчальних онлайн-курсів, освітніх платформ, круглих столів, панельних дискусій, із застосуванням інтерактивних методів навчання. До розроблення їх слід долучити представників НАДС, МФУ та відповідний орган того виду публічної служби, відносно професійної діяльності якого планується здійснення підготовки тематичного матеріалу. По-друге, важливим кроком вбачається розвиток професійних компетентностей цільової аудиторії шляхом забезпечення фахового навчання стосовно ведення документування та діловодства по службовим відрядженням не лише безпосередньо для службових осіб та працівників, а також й для керівного складу, працівників відділів фінансового та бухгалтерського обліку, відділів кадрів як службових органів, так і установ, підприємств, організацій усіх форм власності, яке дозволить підвищити рівень їх обізнаності у нюансах оформлення та обліку спеціальної документації та дозволить мінімізувати можливі помилки, розбіжності у правозастосуванні законодавчих норм. В якості форматів такого професійного навчання варто запропонувати програми з підвищення кваліфікації (курси, тренінги, вебінари, семінари, практикуми, ворк-шопи тощо). Доречно зазначити, що такі пропозиції цілком узгоджуються із цілями Стратегічного плану діяльності НАДС, який передбачає підвищення рівня професійної компетентності держав-

них службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад серед низки стратегічних цілей [4]. По-третє, запровадження для здобувачів вищої освіти спеціальностей «Право», «Правоохоронна діяльність», «Публічне управління та адміністрування», «Економіка», «Облік і оподаткування» посиленої підготовки у частині включення до відповідних освітніх програм циклів загальнофахової підготовки освітніх компонентів, пов'язаних із правовим регулюванням службового відрядження та процедурними аспектами його оформлення, обліку та оподаткування (окремих освітніх компонентів, із можливістю доповнення й вибірковими освітніми компонентами для формуванні індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти). У підсумку слід зазначити про відсутність пріоретизації (конкуренції) запропонованих «блокових» напрямків вдосконалення засад використання службового відрядження як інституту службового права України. Разом із тим, важливо наголосити на забезпеченні можливості у комплексному поєднанні доктринального, нормотворчого та освітнього напрямків стосовно реалізації вищевказаних пропозицій заради досягнення найкращого результату, який вбачається можливим при синергії результатів всіх пропозицій.

Висновки. З метою формування новітнього наукового, законодавчого та правозастосовного базисів запропоновано наступні основні «блокові» напрямки вдосконалення правового регулювання службового відрядження як інституту службового права: 1) доктринальний: а) аналіз службового відрядження як комплексної правової категорії; б) видовий розподіл службового відрядження як у сфері публічно-службової (в галузі службового права), так і підприємницької діяльності (в галузі трудового права); в) уніфікація термінологічного тематичного ряду; г) формування механізму реалізації службового відрядження, із його системним та послідовним функціонуванням документального та бухгалтерсько-облікового забезпечення; д) виокремлення та

аналіз практичного аспекту реалізації службового відрядження у розрізі видів публічно-службової діяльності як сфери об'єктивізації відповідного відрядження; е) порівняльно-правовий аналіз досвіду зарубіжних країн відносно законодавчого закріплення засад службового відрядження, із виокремленням норм, релевантних для їх подальшого запозичення у національне законодавство крізь призму європеїзації останнього; 2) нормотворчий: а) розробка і прийняття єдиного кодифікованого нормативно-правового акту (наприклад, Службовий кодекс України або ж Кодекс публічної служби), положення якого б забезпечували цілісне правове регулювання публічно-службової діяльності, із охопленням усіх її видів, із виокремленням спеціального розділу, присвяченого службовому відрядженню в цілому, а окрім того, зазначення його особливостей в залежності від певного виду публічної служби у їх тематичних розділах; б) розроблення уніфікованого механізму документального супроводу службового відрядження; в) вдосконалення правових механізмів захисту документального забезпечення держави, а саме у частині оформлення документації службових відряджень, за допомогою: запровадження «цифровізації» службового відрядження, яке полягає у розробленні та запровадженні єдиного інформаційного ресурсу, який би генерував дані про відрядження (суб'єктів відрядження, органи, службові завдання, облікову та звітну документацію тощо) (практика Латвійської Республіки); унормування актів щодо документування та обліку відрядження, із розробленням «справи/папки» відрядження, яка міститиме усі первинно-облікові та звітно-розрахункові документи стосовного «кейсу» кожної відрядженої особи (приклад Республіки Болгарія); г) підвищення гарантій особам, які мають дітей, членів сім'ї, які потребують особливого догляду, певних життєвих обставин, що ускладнюють направлення їх у відрядження та тривалість його проходження; д) посилення відповідальності за підробку документів та порушення порядку проходження службового відрядження та посиленні деліктних зобов'язань суб'єктів відряд-

дження, окреслення вичерпного переліку проявів правопорушення; 3) освітній: а) розробка тематичних освітніх джерел у вигляді навчальних посібників, методичних рекомендацій, практичних інструкцій, довідників, дайджестів тощо; навчальних онлайн-курсів, освітніх платформ, круглих столів, панельних дискусій, із застосуванням інтерактивних методів навчання; б) розвиток професійних компетентностей у цільовій аудиторії шляхом забезпечення фахового навчання стосовно документування службового відрядження не лише безпосередньо для службових осіб та працівників, а також й для керівного складу, працівників відділів фінансового та бухгалтерського обліку, відділів кадрів як службових органів так і установ, підприємств, організацій усіх форм власності, яке дозволить підвищити рівень їх обізнаності у нюансах оформлення та обліку спеціальної документації та дозволить мінімізувати можливі помилки, розбіжності у правозастосуванні законодавчих норм. В якості зовнішніх форматів такого професійного навчання варто запропонувати програми з підвищення кваліфікації (курсів, тренінгів, вебінарів, семінарів, практикумів, ворк-шопів і т.д.); в) запровадження для здобувачів вищої освіти спеціальностей «Право», «Правоохоронна діяльність», «Публічне управління та адміністрування», «Економіка», «Облік і оподаткування» посиленої підготовки у частині включення до відповідних освітніх програм циклів загальнофахової під-

готовки освітніх компонентів, пов'язаних із правовим регулюванням службового відрядження та процедурними аспектами його оформлення, обліку та оподаткування.

Список використаної літератури:

1. Стратегія Національної академії правових наук України на 2021- 2025 роки, затверджена Постановою загальних зборів НАПРН України від 26.03.2021 р. № 12-21. URL: https://nals.com.ua/wpcontent/uploads/2023/05/strategiya_nals_2021.pdf
2. Коломоєць Т. О. Службове право – це самостійна галузь права чи елемент системи адміністративного права. В кн.: Питання адміністративного права Харків: ООО «Оберіг». 2018 С. 131-140.
3. Стратегія реформування державного управління України на 2022-2025 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-r#n9>
4. Про внесення змін до Стратегічного плану діяльності Національного агентства України з питань державної служби на 2025–2027 роки : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 04 лютого 2025 р. № 18-25. Офіційний веб-сайт Національного агентства України з питань державної служби. URL: <https://nads.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zmin-do-stratehichnoho-planu-diialnosti-natsionalnoho-ahentstva-ukrainy-z-pytan-derzhavnoi-sluzhby-na-20252027-roky>

Mykhailiuk V. S. Duty travel as an institute of labour law: main directions for improving research and regulation

Relevance of the topic. Updating the provisions of domestic civil service legislation necessarily requires a focus on all its components, including the institution of duty travel. This task can only be accomplished through a comprehensive approach that combines doctrinal, regulatory and educational aspects ("blocks"), which will make it possible to form a new scientific basis for rule-making, as well as to train (improve the qualifications of) public servants who will implement the provisions of the legislation on official duty travel in their professional activities. It is imperative to acknowledge that the synergy of the aforementioned triad is instrumental in achieving a favourable outcome, contingent on the priority vectors of the state's utilisation of duty travel resources, as delineated in strategic documents (at the level of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, the National Agency of Ukraine for Civil Service, the Cabinet of Ministers of Ukraine, the Ministry of Education and Science of Ukraine, etc.). The aim of the work is to identify the main priorities for improving the principles of using duty travel resources and to develop their substantive content. The object of the work is social relations related to duty travel as an institution of labour law. The subject under discussion is the main directions for improving the study and standardisation of duty travel as an institution of labour law. The methodological

basis of this study comprises a combination of general and specific methods of scientific cognition, including analysis, synthesis, deduction, induction, dialectical, special legal, logical, comparative legal, generalisation, expert assessments, modelling, and forecasting. Conclusions. With a view to forming the latest scientific, legislative and law enforcement bases, the following main "block" areas for improving the legal regulation of duty travel as an institution of labour law are proposed: 1) doctrinal: a) analysis of duty travel as a complex legal category; b) classification of duty travel both in the public service sphere (in the field of labour law) and in business activities (in the field of labour law); c) unification of terminology; d) formation of a mechanism for implementing duty travel, with its systematic and consistent functioning of documentary and accounting support; e) identification and analysis of the practical aspects of implementing duty travel in terms of types of public service activities as areas of objectification of the relevant trip; f) comparative legal analysis of the experience of foreign countries regarding the legislative consolidation of the principles of duty travel, with the identification of norms relevant for their further adoption into national legislation through the prism of the Europeanisation of the latter; 2) regulatory: a) developing and adopting a single codified regulatory act (e.g., the Service Code of Ukraine or the Public Service Code), the provisions of which would ensure comprehensive legal regulation of public service activities, covering all types of such activities, with a special section devoted to duty travel in general, and, in addition, indicating its specific features depending on the type of public service in their thematic sections; b) developing a unified mechanism for documenting duty travel; c) improving legal mechanisms for protecting state documentation, specifically in terms of processing duty travel documentation, by: introducing the "digitisation" of duty travel, which consists of developing and implementing a single information resource that would generate data on duty travel (duty travel participants, authorities, official tasks, accounting and reporting documentation, etc.) (practice of the Republic of Latvia); standardising acts on the documentation and accounting of duty travel, with the development of a duty travel "file/folder" containing all primary accounting and reporting documents related to the "case" of each person on a duty travel (example of the Republic of Bulgaria); d) increasing guarantees for persons who have children, family members who require special care, or certain life circumstances that complicate their assignment to duty travel and the duration of such trips; e) increasing responsibility for forging documents and violating the procedure for duty travel and strengthening the tort obligations of duty travel participants, defining an exhaustive list of manifestations of offences; 3) educational: a) development of thematic educational resources in the form of textbooks, methodological recommendations, practical instructions, reference books, digests, and so forth; online courses, educational platforms, round tables, panel discussions, using interactive teaching methods; b) development of professional competencies in the target audience by providing professional training on duty travel documentation not only for officials and employees, but also for management, employees of financial and accounting departments, human resources departments of both government agencies and institutions, enterprises, and organisations of all forms of ownership, which will increase their awareness of the nuances of preparing and accounting for special documentation and minimise possible errors and discrepancies in the application of legislative norms. As external formats for such professional training, it is worth offering programmes for professional development (courses, training sessions, webinars, seminars, workshops, etc.); c) introduction of enhanced training for higher education students majoring in Law, Law Enforcement, Public Management and Administration, Economics, Accounting and Taxation, with enhanced training in terms of including in the relevant educational programmes cycles of general professional training of educational components related to the legal regulation of duty travel and the procedural aspects of their registration, accounting and taxation.

Key words: duty travel, service law, institution, education, doctrine, rule-making, main vectors, European integration, improvement.